

Limba română la NTNU în anul universitar 2010-2016

Lucian Vasile BĂGIU,
Lund University, Centre for Languages and Literature

Abstract:

Romanian Language at NTNU, 2010-2011

The Romanian language lectureship in Trondheim was established on June, 5th, 2008. As a novelty the optional course in Romanian language made its debut in January 2009, for the spring semester of NTNU. The course is intended for students from all specializations. It is divided into Romanian 1 and Romanian 2, each of them holding 7.5 credits. The course is concluded with an oral examination and a short dictation as means of assessment during the semester and the final four hours of the written exam. The present paper aims to explore the assimilation of Romanian language by the foreign students in the written exams from December 2010 and May 2011, followed by a grammar analysis of the errors identified in the written tasks of the foreign students (the present indicative, the subjunctive, the definite article, the gender of the adjectives, the number of the nouns and of the adjectives, the preposition, the construction of the genitive/dative). At the end we share a brief unconventional history of the lectureship.

Key words: grammar errors, Norwegian students, Romanian language, written exam.

I. Însușirea limbii române

Dintre studenții care au absolvit examenele de limba română la Trondheim, doi au continuat aventura lingvistică în spațiul românesc: Sandra Maria Akseth Winther a fost bursier Erasmus în cadrul Facultății de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca pentru întreg anul universitar 2009/2010, iar Sture Magne Alne a urmat vreme de trei săptămâni cursuri de vară ale ICR despre limbă, cultură și civilizație românească, desfășurate

⁶ Articol reprodus, cu modificări minime, din volumul Lucian Vasile Băgiu, *Despre Sebastian, Sorescu, Dosoftei, Derrida și limba română*, Iași, TipoMoldova, 2016, p. 377-394. Articolul prelucrează parțial și informații din Lucian Vasile Băgiu, 2010, „Limba română în Norvegia – lectoratul din Trondheim”, *Philologica Jassyensia*, VI, 1 (11), pp. 255-276.

în luna iulie 2010 în cadrul Universității „Transilvania” din Brașov. Ulterior a fost acceptat pentru a-și desfășura stagiul de practică în cadrul Ambasadei Norvegiei la București, vreme de cinci luni, cu începere din 17 august 2010.

În semestrul de toamnă al anului universitar 2010/ 2011, cursurile disciplinelor opționale Română 1 și Română 2 s-au desfășurat, încă o dată, alături de cele ale disciplinelor similare care vizează studiul limbilor străine moderne la nivel elementar. În sesiunea din decembrie 2010 s-au înscris pentru a-și susține examenele finale scrise următorul număr de studenți: Germană I – 108, Franceză I – 100, Spaniolă I – 63, Italiană I – 53, Japoneză I – 33. Aceștia li s-au alăturat Aksel Larsen Storsanden (lingvistică), Einar Nour Afiouni (informatică), Linn Silje Opdahl Thun (sociologie) pentru a susține examenul la Română I și Română II, plus Chung Hon Kwan (istorie) la Română II.

În acest semestru a fost folosit în cadrul cursurilor, în premieră, volumul Danielei Kohn *Puls. Manual de limba română pentru străini. Curs* (Iași, editura Polirom, 2009). Astfel, structura conținuturilor cursurilor de limba română audiate de studenții NTNU a fost următoarea:

– *Unitatea 1. La prima vedere.* Saluturi, nume, țări, orașe: saluturi, prezentări, țări și orașe; Profesii și naționalități; Numerele și vârsta; Ortografie și intonație. Româna utilă. Gramatică: verbul „a fi”, „a avea”; substantivul masculin/feminin.

– *Unitatea 2. Cu ochii-n patru.* Orientare, direcții, locuri: orientare, direcții, adrese; O ieșire în oraș: unde? când? cu ce? Româna utilă. Gramatică: verbul „a merge”, „a face”, „a sta”, „a lua”; substantivul cu articol nehotărât/hotărât; adverbul.

– *Unitatea 3. Am treabă.* Întâlnirea de afaceri: agenda, confirmarea, întâlnirea; În delegație: la hotel, la bancă. Româna utilă. Gramatică: verbul: grupele „-a”, „-e”, „-i”; substantivul la singular cu articol hotărât/nehotărât; pluralul substantivelor; pronumele/adjectivul pronominal demonstrativ de apropiere; pronumele/adjectivul pronominal posesiv.

– *Unitatea 4. Invitație la masă.* La cumpărături: la piață, la supermarket; Pauza de cafea; Vin musafirii: rețeta, punem masa; Româna utilă. Gramatică: verbul: indicativul prezent, imperativul; substantivul: pluralul; substantivul și prepoziția.

– *Unitatea 5. Casă nouă.* Casa și mobila: casa, culorile, mobila; Cum locuim: domiciliu, anunțuri imobiliare; Româna utilă. Gramatică: adjectivul; pronumele/adjectivul pronominal demonstrativ de depărtare; verbul: indicativul prezent, conjunctivul prezent.

– *Unitatea 6. La drum.* Pregătiri: la drum cu mașina, la drum cu trenul; În excursie: la munte, la mare; Româna utilă. Gramatică: verbul: conjunctivul, indicativul prezent, viitorul popular, condiționalul-optativ.

Studentii NTNU au oferit următorul răspuns la subiectul de exprimare liberă al examenului de Română II (7 decembrie 2010):

Alegeți un subiect din cele de mai jos:

Choose one of the topics supplied and write an email or a letter:

- a) Scrie un e-mail sau o scrisoare unui student la lingvistică din România. Prezintă-i opinia ta despre limba română. Compar-o cu limba norvegiană. (80-100 de cuvinte)
- b) Scrie un email sau o scrisoare unui prieten/ unei prietene și povestește-i ce știi tu despre România, ce îți place și ce nu îți place. (80-100 de cuvinte)

Kandidat nr. 100004

Dragă prieten;

Acum sunt în România! Este o țară foarte interesantă. Mă place mâncarea. Legumele din România sunt mult mare și naturale, pentru că sunt locale. În Norvegia, legumele sunt din țările calde, pentru că este frig en Norvegia. Mă nu place criminalitatea în România. Și nu mă place apa acolo. Dar România este o țară frumoasă. Popoare în România sunt frumoase. Poate să mănânce mâncăruri din Germania. O zi am mâncat șnițel! Sper că tă place scrisorele.

Kandidat nr. 100003

Buna Popescu

Știi ca tu nu ma cunoșt dar hai să îți spun ce mie im place despre România. Mâncărea este foarte bun. Im place tot de la sarmale pâna la mici și grătar. Piața e ceva care nu avem în Norvegia. Im place ca găsești legume din toate feluri și sunt și proaspete. Ce nu im place este hoții care da un nume rau la România. Gunoii este tot ceva care nu im place. E gunoii aproape peste tot. Nu înțeleg de ce nu au mai mult grijă de țara lor.

Ne vedem (poate)

Kandidat nr. 10002

Dragă coleg/colegă!

Nu te știi, dar noi avem dragostea din limba română toți doi. Limba română este mai dificilă de limba norvegiană, pentru că are multe timpuri de verbele. Dacă știi limba franceză, limba italiană sau limba spaniolă este mai facil a învăța limba română. Pentru te învăți limba norvegiană este bine a ști limba germană și mai multe limbi din familie al limburi aceasta. Este bine a ști a citi și a scrie, dar pentru mie este mai important a putea a vorbi. Când

doresc să vorbesc limba română, ști gramaticul este foarte important pentru ca oamenii să nu mă înțeleg greșit! Noi avem mult lucrare a întreprinde dacă dorim să știm tot! Noroc!

Cu drag din Norvegia.

Kandidat nr. 10001

Bună ziua Popescu, ce faci?

Eu sunt înapoi în Norvegia acum. Eu vreau să povestește-i despre ce îmi place și ce nu îmi place. Îmi place mâncăruri români. Îmi place să merg la munte și mare în România. Sunt foarte frumoasă! Dar nu îmi place anotimpul în România.

La revedere!

În semestrul de primăvară, cursurile de limba română au fost audiate de Audun Hagen, jurnalist al ziarului regional *Adresseavisen*, precum și de alte trei studenți ale NTNU: Ida Veiden Brakstad (master în istorie europeană), Nina Austad Merete (masterand în filozofie) și Maria Førli. Ultimele două au susținut, la 24 mai 2011, și examenele finale scrise. În aceeași sesiune s-au înscris pentru a-și susține examenele finale la cursurile opționale de limbi străine, nivelul începători, următorul număr de studenți ai NTNU: Spaniolă II – 47, Franceză II – 41, Germană II – 35, Italiană II – 29, Japoneză II – 18.

Kandidat nr. 10001

Bună ziua, Mihai!

Mă numesc Nina, eu sunt o studentă din Norvegia. De obicei, eu studiez filozofie, dar și învăț limba română. E foarte interesantă! 25 milioane de oameni vorbesc românește, și noi 4,8 milioane de oameni știm limba norvegiană. Eu vreau să merg la România. Astfel, pot să aud mai multe românește. Dar la ora actuală, trebuie să studiez filozofie în NTNU.

Îmi place foarte mult să învăț limbi noi, și limba română este o limbă foarte interesantă și foarte frumoasă! Stăpâni o limbă străină e foarte interesant. Vreau să învăț toate limbi străini, și încep cu românește.

Și tu vorbești limba norvegiană? De ce?

Mă bucur că putem a fi în corespondență!

Cu respect,

Nina

Kandidat nr. 10002

Dragă Heidi.

România este situat în sud-est în Europa. Capitala este București și

are cinci vecinii. Vecinii este Republica Moldova, Serbia, Ungaria, Ucraina și Bulgaria. Eu studiez limba română, este dificil dar interesant. Eu place vara în România, este foarte frumos și cald. Noi trebuie să mergem la România împreună vară acestă. Noi putem să vizităm București și Mamaia. Mamaia are aglomerat cu turism din Scandinavia. Eu prefer orașul București în iulie. Ne vedem poimâine. Multe salutări

Cu drag,

Linda

Reproducem și răspunsurile la unele dintre cerințele unui alt subiect.

Răspundeți (*Answer:*)

Numiți 5 legume.

cartof, carotă, zucchini, ardei / cartofi, morcov, roșie, vânăță, ceapă / cartof, roșie, ardei, molură, varză / cartof / roșii, ardei, morcovi, dovlecei, papaia / ardei, roșii, castravete, cartofi și varză

Ce anotimp este azi, 07.12?

Nu știu, dar o să fie primăvară! / Este iarnă. / Astăzi este anotimpul iarna. Anotimpul astăzi este iarna. / / Este iarnă / Iarna

Cum se numesc încăperile din locuința dumneavoastră?

dormitor / dormitor, baie, bucatărie / Încăperile din locuința mea se numesc hol, bucatărie, baie, dormitor, birou, camera de zi, sufragerie / / Încăperile se numesc dormitor, duș/baie, cameră de lucru, cameră de zi și bucatărie / sufragerie, baie, dormitor, hol și bucatărie, camera de zi

Numiți cinci orașe din România:

Timișoara, București / București, Timișoara, Cluj-Napoca, Deva, Dragașani / Cluj-Napoca, Arad, Constanța, București, Gârâna, (Sebeș) / București, Timișoara / Iași, Constanța, Brașov, Cluj-Napoca, Timișoara / București, Iași, Constans, Timișoara și Gârâna

Numiți cinci obiecte de mobilier.

masă, fotoliu, birou, pat, sofa / pat, dulap, scaun, masă, birou / fotoliu, pat, garderob, scaun, masă / masă, pat / pat, masă, mașină de spălat, flașnetă, aruncător de flăcări, parmalâc, duș, divan / pat, aragaz, scaun, birou și dulap

Numiți cinci mâncăruri.

supă, prăjitură, salată, șnițel, pâine / mămăligă, pui cu ostropel, mici, ardei umpluți, sarmale / ardei umpluți, mici, salată, supă de carne, ciorbă de legume / salată, iaurt, spaghete, pâine / pizză, floricele de porumb, pastramă, fleică, papanăși / mămaligă, ciorba, mici, sarmale și supă

Numiți trei activități din timpul liber.

A face sport, a merge cu bicicleta, a desena / fotografie, joc la computer, antrenez / fotbal, citi carte, asculta muzică / / a juca partidă de șah, a face ordine, a face astronomie, a face o expediție polară / dansez, cumpărături și merg o bere cu prietenii

Numiți cinci profesii.

om de afaceri, profesor, inginer, doctor, fotbalist / chelner, judecător, avocat, profesor / profesor, doctor, secretar, grădinar, contabil / profesor, inginer, poliție, judecător, contabil / profesoară universitară, avocată, contabil, cosmonaută, inginer / doctor, judecător, secretară, om de afaceri și inginer

Care este opusul:

Mare – mic / mic / mic / mic / mic / mic, Scump - / ieftin / puțin (costa puțin) / nu scump / ieftin / ieftin, Târziu - / devreme / devreme / / devreme/(repede?) / devreme

Explicați ce înseamnă expresia (scrieți un sinonim):

habar n-am – nu știu / nu știu / nu știu / / nu știu / de matematic

Ce ați face dacă ați fi acasă?

Dacă eu am fi acasă, am dormi. / Ar dormi / Dacă aș fi acasă aș sta puțin la televizor și aș studia multe pentru examen / Eu mănânc. / O să dorm / Eu aș dormi și mănânc mic dejun.

II. Limba română scrisă – o analiză a greșelilor frecvente

În continuare vom realiza o clasificare a greșelilor de exprimare identificate în textele reproduse anterior, oferind uneori și explicații posibile cu privire la resortul care va fi determinat apariția acestor erori.

II.1. Verbul

• Indicativul prezent

Flexiunea verbului în limba norvegiană la indicativ prezent comportă o singură formă morfologică, indiferent de persoană și număr. În limba ro-

mână, studentul norvegian se vede nevoit să asimileze de la bun început existența a patru grupe de conjugare după clasificarea tradițională, cea folosită curent în școală, clasificate după forma infinitivului (la care se adaugă verbele neregulate...) și flectivele diferite în funcție de persoană și de număr specifice fiecărei grupe în parte... La toate acestea se adaugă, uneori, și unele alternanțe fonetice în rădăcina verbului, mult mai greu de reținut de un vorbitor alolingv. Învățarea și utilizarea corectă a zeci de desinențe verbale în limba română, comparativ cu una singură în limba norvegiană, se poate dovedi un impas insurmontabil, cel puțin pentru unii studenți.

Știu ca tu nu ma *cnoșt*; Ce nu im place *este* hoții care *da* un nume rau la România; Îmi place mâncăruri români;

• Conjunctivul

În limba norvegiană, modul conjunctiv este cvasiinexistent și, prin urmare, extrem de rar utilizat, pe când în limba română folosirea sa este extrem de frecventă. Problema de fond a studentului norvegian, încercând să utilizeze modul conjunctiv în limba română, este în primul rând aceea de a înțelege valoarea modului conjunctiv și apoi modalitatea morfologică de construcție a acestuia. Complicații suplimentare apar la persoana a treia a conjunctivului, caz în care intervin „abateri de la normă”/reguli flexionare specifice (alternanțe vocalice și consonantice în raport cu indicativul prezent).

Pentru *te învăți* limba norvegiană este bine...; Când doresc să vorbesc limba română, ști gramaticul este foarte important pentru ca oamenii să *nu mă înțeleg* greșit!; Eu vreau să *povestește*-i despre...;

În limba norvegiană, construcții relativ similare se realizează cu infinitivul, după modelul „*jeg liker å* + infinitiv, *jeg prover å* + infinitiv, *jeg håper å* + infinitiv”. Construcția echivalentă cu infinitivul există și în română (Mie îmi place a mânca).

• Regimul verbal.

Studenții rețin greu regimul verbal (dativ sau acuzativ) al pronumelui din structurile verbale pronominale:

Mă place mâncarea; *Mă nu place* criminalitatea; Sper că *tă place* scrisorele; hai să îți spun ce mie *im place* despre România; *Im place* tot; *Im place* ca găsești legume; Ce *nu im place*; Gunoii este tot ceva care *nu im place*.

II.2. Articolul hotărât

Cu toate că și în norvegiană articolul definit este postpus, studenții omit frecvent articolul hotărât.

Popoare în România sunt frumoase; *Guno* este tot ceva care nu im place; găsești legume din toate *feluri* și sunt și proaspete; Îmi place *mâncăruri* români.

O altă situație des întâlnită este folosirea abuzivă a articolului hotărât:

noi avem *dragostea* din limba română toți doi

II.3. Genul adjectivelor

Mâncărea este foarte *bun*; Noi avem *mult* lucrare a întreprinde; *ști *gramaticul* este foarte important

Folosirea incorectă a articolului hotărât se poate explica și prin neidentificarea corectă a genului substantivului.

II.4. Numărul substantivelor sau adjectivelor

Sper că tă place *scrisorele*; familie al *limburi*; Îmi place să merg la munte și mare în România. Sunt foarte *frumoasă!*; Îmi place mâncăruri *români*;

Unele dintre erorile folosirii numărului se datorează, de fapt, unei dificultăți a studentului norvegian în a identifica **genul** substantivului respectiv adjectivului adiacent. Lăsând deoparte eterna problemă a discrepantei dintre genul natural și cel gramatical, precum și a unui specific al fiecărui sistem lingvistic în parte în ceea ce privește modalitatea de a-și hotărî genul substantivului, ținem să remarcăm o dificultate aproape insurmontabilă. Pentru studentul norvegian este greu de înțeles și de asimilat modul în care se decide/ construiește genul neutru în limba română, prin folosirea masculinului la singular și a femininului la plural, tocmai de aceea numit, mai corect, *ambigen*. Limba norvegiană dispune de un gen neutru propriu-zis, adică identificabil prin conținut și, mai ales, în plan formal (are desinențe specifice, diferite de cele de masculin și de feminin).

II.5. Prepoziția

Puternic desemantizate și cumulând adesea valori multiple, prepozițiile sunt folosite, în toate limbile, în structuri clișeizate, care corespund structurii interne proprii fiecărei limbi în parte. De aceea este atât de dificilă tran-

spunerea lor în plan interlingvistic. În această situație, studentul norvegian încearcă să ghicească care ar fi prepoziția optimă în limba română și, în mod fatal, adeseori comite erori ale (ne)folosirii prepoziției românești. Singura soluție valabilă în însușirea folosirii lor corecte în procesul de achiziție a unei limbi străine este, în opinia noastră, memorarea ca atare a grupurilor prepoziționale.

este frig *en* Norvegia; noi avem dragostea *din* limba română; Îmi place să merg la munte și mare *î* România; Limba română este mai dificilă *de* limba norvegiană.

II.6. Construcția genitivului/ dativului

Folosirea articolului genitival proclitic „*a, al, ai, ale*” este un aspect mult prea complicat, aproape insurmontabil, pentru un vorbitor al limbii norvegiene, întrucât limba norvegiană nu are acest aspect morfologic:

are multe timpuri *de verbele*; mai multe limbi din familie *al limburi* aceasta.

Dativul este adeseori construit utilizând prepoziția „*la*”: hoții care da un nume rau *la România*.

II.7. Alte situații:

• Construcția gradelor de comparație

Legumele din România sunt *mult mare* și naturale (Grønnsakene i Romania er *veldig store* og naturlige; confuzie „mult/foarte”)

• Adverbul de timp

O zi am mâncat șnițel (*En dag* spiste jeg snitsel)

• Pronumele

noi avem dragostea din limba română *toți doi* (Vi har *begge (to)* kjærlighet til rumensk (språk); („*toti doi*” este o greșeală , ar fi tot așa de greșit în norvegiană : „*alle to*”);

Eu vreau să povestește-*i* despre (Jeg vil fortelle om *det* (=språket)/den (=kjærligheten); „povesteste despre” e traducere directă: „*å fortelle om*” = „*a povesti despre*”).

Concluzii

Ca urmare a acestei analize a erorilor de exprimare în limba română a studenților norvegieni, precum și a clasificării operate, încercându-se, pe cât posibil, stabilirea unor tipologii, se poate observa că, în general, studenților norvegieni le este cel mai dificil să asimileze sistemul morfologic al limbii române, fapt pe deplin explicabil, dacă luăm în considerare complexitatea acestuia în raport cu morfologia limbii norvegiene. La nivel lexical, fonetic și sintactic, erorile există de asemenea, dar într-o proporție mult inferioară. În marea majoritate a cazurilor, greșelile în redactarea scrisă sunt determinate de tendința oarecum firească a studentului de a urma logica și normele sistemului lingvistic propriu, norvegian, de aici rezultând o serie de soluții inedite pentru sistemul lingvistic românesc. Se poate observa, de asemenea, ca urmare a acestui tip de analiză comparativă, că erorile determinate strict de necunoașterea completă a normelor limbii române sunt reduse. În pofida erorilor inevitabile și în bună măsură explicabile, exprimarea în scris în limba română a studenților norvegieni aflați într-un stadiu incipient al studiului lingvistic rămâne perfect inteligibilă și chiar fluentă.

Bibliografie:

- COJOCARU, Dana, 2008, *You can speak Romanian! (Manual de limba română pentru cei care chiar vor s-o învețe)*. Cu desene de Terente Șerban, București, Compania;
- ELLINGSEN, Elisabeth, Kristi MAC DONALD, 2004, *På vei. Tekstbok. Norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandre*, Oslo, Cappelen, 2004;
- HALVORSEN, Arne, 2008, *Dicționar român-norvegian*. Ediția a II-a revăzută și adăugită, Iași, Polirom;
- KOHN, Daniela, 2009, *Puls. Manual de limba română pentru străini. Curs*, Iași, Polirom;
- LEON, Crina, 2009, *Dicționar de buzunar norvegian-român*, Iași, Polirom;
- LEON, Crina, 2007, *Ghid de conversație român-norvegian*. Ediția a II-a revăzută și adăugită, Iași, Polirom;
- PLATON, Elena, Ioana SONEA, Dina VÎLCU, 2010, *Exerciții audio: româna ca limbă străină (RLS): [A1, A2, B1, B2, C1, C2]*, [Cluj-Napoca], Universitatea Babeș-Bolyai;
- POLOGEA, Doina, 2008, *Limba română pentru străini*, București, Institutul Cultural Român;
- SUCIU, Raluca, Virginia FAZAKAȘ, 2006, *Romanian at First Sight. A Textbook for Beginners*, București, Compania;
- TOMESCU-BACIU, Sanda, 2006, *Velkommen! Manual de conversație în limba norvegiană*, Iași, Polirom;
- *** „Un universitar albaulian predă limba română la o universitate din

Norvegia. Interviu cu Lucian Bâgiu, un tânăr scriitor și universitar din Alba Iulia”, *Informația de Alba*, 23 aprilie 2009;

***, *Gramatica limbii române*. Tiraj nou, revizuit, 2008, București, Editura Academiei Române.

Lucian Vasile BĂGIU

<http://www.sol.lu.se/en/>

lucian_bagiu@yahoo.com

Doctor în Filologie (*magna cum laude*), Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (2006) și, din același an, membru al Uniunii Scriitorilor din România. A îndeplinit mandate de lector de limba română la Universitatea Norvegiană de Științe și Tehnologie din Trondheim între anii 2008-2011, la Universitatea Carolină din Praga în anul universitar 2012-2013, iar de la 1 august 2014 în cadrul Universității din Lund, Regatul Suediei. Îi este rezervat un post de asistent universitar la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. Publicații: *Dramaturgia blagiană. Instituirea estetică a absolutului* (2003; ediția a II-a, revizuită și adăugită: *Lucian Blaga și teatrul. Eseu despre absolutul estetic*, 2014, Premiul pentru eseu pe anul 2014 al Uniunii Scriitorilor din Romania, Filiala Alba-Hunedoara), *Sânziana în Lumea Poveștilor* (2006, 2015), *Neliniști* (2006), *Valeriu Anania. Scriitorul* (2006, Premiul pentru critică și istorie literară pe anul 2006 al Uniunii Scriitorilor din Romania, Filiala Alba-Hunedoara), *Bestiar. Salată orientală cu universitari închipuiți* (2008). Coautor al volumelor: *Dicționarul personajelor din teatrul lui Lucian Blaga* (coord. Constantin Cubleşan, 2005), *Presa românească și ideea națională* (Antologie de articole politice și poezii patriotice, cronologie și dosar critic. Studiu introductiv și notă asupra ediției de Mircea Popa, 2006), *Mihail Sebastian. Teatru. Dicționar de personaje* (coord. Constantin Cubleşan, 2007), *Sacrul în poezia românească* (coord. Aurel Pantea, 2007).